

Norrtälje kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Gottsta skola
belägen i Norrtälje kommun

Tillsyn i Gottsta skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Norrtälje kommun under vintern 2015. Gottsta skola besöktes av Skolinspektionen den 29 och den 30 januari 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella proven i ämnet matematik framgår att den högsta genomsnittliga andelen som nådde kravnivån i ämnet matematik, var i delproven "Muntlig kommunikation", "Överslagsräkning", "Mönster i talföljder", "Positionssystemet" och i "Symmetri" där 100 procent nådde kravnivån (vilket är högre än i riket). Lägst resultat var i delprovet "Mätning, längd" där 78 procent nådde kravnivån, (jämfört med riket, 72 procent). I ämnet svenska finns åtta olika delprov. Andelen elever som nådde kravnivån i ämnet svenska var som högst i delproven "Tala: muntlig uppgift", "Läsa: berättande text" och "Läsa: enskilt textsamtal", där 100 procent klarade kunskapskraven (jämfört med riket 98, 94 respektive 98 procent). I övriga delprov uppnådde mellan 89 och 94 procent av eleverna kravnivån.

Av skolans egen redogörelse framkommer att andelen elever som nådde kunskapskraven i ämnena matematik och svenska år 2014 var 100 procent. Även i de naturorienterande och de samhällsorienterande ämnena nådde 100 procent av eleverna kunskapskraven.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för 2014 visar att andelen elever som nått lägst betyget E i samtliga ämnen i årskurs 6 var 100 procent, vilket är högre än i riket (80 procent). Den genomsnittliga betygspoängen för varje ämne var högst i ämnet idrott och hälsa (16,3 jämfört med rikets 14,0). Den genomsnittliga betygspoängen var som lägst i slöjd (13,3 jämfört med rikets 13,4). I alla ämnen förutom slöjd och hem- och konsumentkunskap är betygspoängen för skolans elever högre än genomsnittet i riket.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2015-06-23
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-06-23
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-06-23

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att eleverna på Gottsta skola når goda kunskapsresultat och att resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 3 och årskurs 6 ligger över genomsnittet för riket. Vad gäller skolans systematiska kvalitetsarbete gör Skolinspektionen bedömningen att Gottsta skola planerar åtgärder utifrån identifierade utvecklingsområden men att skolans uppföljning och analys av kunskapsresultaten behöver utvecklas för att alla elever ska nå så långt som möjligt. Av nationell statistik framkommer att pojkar har lägre betyg i alla ämnen. De senaste två åren har flickor haft högre betyg i samtliga ämnen förutom musik där betygen var nästintill lika 2013. Detta är inget som uppmärksammas eller diskuterats bland personalen.

Gottsta skola behöver säkerställa att alla upplevda kränkningar anmäls till rektorn. I övrigt framkommer det i tillsynen att det finns en medvetenhet om vikten av att utveckla en trygg skolmiljö för eleverna.

Beslut

2015-03-23

4 (15)

Dnr 43 - 2014:8247

Avslutningsvis behöver huvudmannen vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att samtliga elever ges tillgång till studie- och yrkesvägledning, framförallt för de lägre årskurserna. En tydlig studie- och yrkesvägledning även för de yngre eleverna kan bidra till att öka elevernas motivation för studier genom att kopplingen mellan arbetsliv och studier synliggörs.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrtälje kommun att senast den **23 juni 2015** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de t.ex. inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum, etc. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att det:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6–10 §§ skollagen).

Åtgärd

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Tillsynen visar att lärare och annan personal inte alltid anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Vid intervjuer med elever, personal från elevhälsa, rektor och lärare framkommer uppgifter om att det förekommer kränkningar på skolan. I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer dock att om kränkningen bedöms vara en mindre incident anmäls inte händelsen till rektorn. Endast när det bedöms vara en återkommande eller allvarlig kränkning kopplas rektorn och skolans så kallade trygghetsteam in. Det finns en händelselogg som ska användas, men det varierar om det skrivs en logg eller inte. Rektor uppger att det behöver tydliggöras för personal att de ska anmäla samtliga kränkningar som inträffar till honom.

Skolinspektionen gör bedömningen att det vid skolenheten inte finns förutsättningar att bedriva ett målinriktat arbete för att förhindra kränkningar om inte alla signaler om kränkande behandling anmäls till rektorn.

Motivering till föreläggande som ingripande

Norrtälje kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som gäller för verksamheten och föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektor ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida

- utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar).

Åtgärd

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Tillgodose elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

I Skolverkets allmänna råd om arbetet med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) anges att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid.

Vid tillsynen framkommer att det inte finns någon studie- och yrkesvägledare eller annan personal som fullgör motsvarande arbetsuppgifter på Gottsta skola.

Skolans lärare berättar att eleverna har besökt arbetsplatser vid enstaka tillfällen och inför språkvalet i årskurs 6 får eleverna information om de olika språken. Rektorn uppger vid intervju att han planerar att själv ha lektioner med eleverna i årskurs 5 och 6 kring elevernas målbild inför framtiden. Han bekräftar dock att eleverna inte får någon studie- och yrkesvägledning i nuläget och inte heller att det finns någon plan för de yngre elevernas tillgång till vägledning inför utbildning och yrkesval.

Trots de enstaka insatser som rektor och lärare beskriver att skolan vidtar och planerar att vidta för de äldre eleverna gör Skolinspektionen bedömningen att det inte finns någon systematik för hur studie- och yrkesvägledningen ska komma eleverna till godo kontinuerligt under hela skoltiden. Skolinspektionen bedömer därmed att elevernas behov av vägledning inför utbildnings- och yrkesval inte tillgodoses.

Motivering till föreläggande som ingripande

Norrtälje kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som gäller för verksamheten och föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brister

Skolinspektionen konstaterar att Norrtälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Följa upp skolenhetens kunskapsresultat och dokumentera uppföljningen.
- Analysera kunskapsresultaten och utifrån dessa besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder för att eleverna ska ges förutsättningar att nå så långt som möjligt. Arbetet ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektor se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Av intervju med rektor samt av de dokument som huvudmannen skickat in till Skolinspektionen inför tillsynen av Gottsta skola framgår att det i viss utsträckning bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolan. I Gottsta skolas Lokala arbetsplan för 2014/2015 (LAP) framkommer det olika utvecklingsområden utifrån enkäter som genomförts av elever, vårdnadshavare och pedagogisk personal. I LAP:en är dock inga kunskapsresultat redovisade och det finns inte heller någon analys av elevernas kunskapsresultat. Planen saknar också utvecklingsområden och åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat. Skolinspektionen noterar till exempel att Skolverkets statistik för 2014 visar att pojkarnas betyg i årskurs 6 är lägre än flickornas i samtliga ämnen. I flera ämnen såsom svenska och hem- och konsumentkunskap skiljde det 4 respektive 3,5 poäng mellan pojkars och flickors betyg. Vid tillsynen framkom vidare att varken rektor eller lärarna kände till att pojkarna hade avsevärt lägre betygspoäng. Som analys i ett systematiskt kvalitetsarbete räcker det inte att endast konstatera att samtliga elever når minst ett godkänt betyg utan att alla elever ska nå så långt som möjligt.

Rektor uppger dock att kunskapsresultaten analyserades av den tidigare rektor tillsammans med lärarna under en planeringsdag i juni 2014. Rektor uppger också att när han började på skolan i augusti 2014, tog han del av elevernas kunskapsresultat genom bland annat betygen i årskurs 6, skriftliga omdömen och resultaten på nationella prov. Vidare uppger rektor att den analys av kunskapsresultaten som gjorts är tillräcklig då 100 procent av eleverna i årskurs 3 och 6 nådde kunskapskraven.

Skolinspektionen gör bedömningen att Gottsta skola planerar åtgärder utifrån identifierade utvecklingsområden men att skolans uppföljning och analys av

kunskapsresultat behöver utvecklas för att alla elever ska utvecklas så långt som möjligt.

Motivering till föreläggande som ingripande

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan brister i sin styrning och utveckling av verksamheten. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav varför Norrtälje kommun föreläggs att vidta åtgärder.

Övriga arbetsområden

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att t.ex. genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärostilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bl.a. en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma t.ex. i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och/eller dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven

och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Isabel Wiberg
Föredragande

Beslut

2015-03-23

12 (15)

Dnr 43 - 2014:8247

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Gottsta skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Beslut

2015-03-23

14 (15)

Dnr 43 - 2014:8247

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Beslut

2015-03-23

15 (15)

Dnr 43 - 2014:8247

Bilaga 2: Fakta om Gottsta skola

Gottsta skola är en kommunal skolenhet med förskoleklass, fritidshem och årskurserna 1-6. Skolan ligger i Hallstavik i Norrtälje kommun. Vid skolan finns enligt uppgifter från rektorn 24 elever i förskoleklass och cirka 140 elever i grundskolans årskurser 1-6. Skolenheten leds av en rektor.